

LANDELIJK KLACHTENCOMMISSIE VOOR HET ALGEMEEN BIJZONDER ONDERWIJS

Klachtnummer 2018/181

Anders dan vanwege de school wordt gesteld, is klager wel ontvankelijk. Bij een behandeling door de klachtencommissie staat namelijk niet centraal de beoordeling van het verschil in zienswijze tussen de betrokkenen maar de beoordeling van de gestelde handelwijze die tot de bewuste afwijking van het naar joods gebruik gebruikelijke rooster heeft geleid. De commissie stelt voorop dat voorwerp van de klacht is een grote en belangrijke wijziging in de gang van zaken omtrent de vakantieregeling. Het heeft consequenties voor een deel van de schoolgemeenschap en aldus voor een aantal van hen die daarvan deel uitmaken.

De Commissie komt op grond hiervan tot een aantal overwegingen ten aanzien van de handelwijze bij de procedure en de in dat kader in acht te nemen zorgvuldigheid. Wat nu verder de handelwijze van het bevoegd gezag en directie betreft, is de commissie van oordeel dat er in onderhavige kwestie niet voldoende is gecommuniceerd met de ouders - waaronder klager - voorafgaande aan het nemen van het besluit waarbij de doorgevoerde wijziging wordt doorgevoerd. Formeel zou communiceren via de nieuwsbrief acceptabel kunnen zijn maar bij een dergelijke belangrijke wijziging moet naar het oordeel van de commissie de school zorgen dat er meer discussie mogelijk is en er in bredere kring meer bekend is over de voorgenomen plannen voordat het besluit wordt genomen. De wetgever heeft bepaald dat de MR betrokken moet zijn bij een besluit zoals is genomen. Dat is op zichzelf gebeurd. Evenwel ziet de commissie vaker dat vanuit de MR onvoldoende wordt gecommuniceerd met de achterban. Met name doet zich dat voor in de oudergeleding. De commissie heeft eerder in klachtzaken geadviseerd dat het bestuur de verplichting heeft te letten op de band tussen de oudergeleding van de MR en de ouders. Zo dient het bestuur zich er van te vergewissen dat er voldoende communicatie en terugkoppeling heeft plaats gevonden vanuit de oudergeleding (zie ook LKC 2015/10, 15 december 2015). Klaarblijkelijk is dit bij de onderhavige, voornamelijk rooster technische, kwestie met alles dat daarin voor de ouders verbonden is, niet gebeurd. Dat betekent ook dat het bestuur het dan moet overnemen zodat de discussie inzake een dergelijk belangrijk besluit ook bij de ouders ligt. Dat geldt te meer daar onderhavige wijziging een experimenteel karakter kent, zoals de voorzitter van het bestuur tijdens de hoorzitting heeft gesteld en toegelicht.

Advies aan:

het bestuur van Stichting A. (verder: het bevoegd gezag), inzake de klacht van de heer B. (verder: klager), vader van C., geboren 23 maart 2010, tegen de school D. te Amsterdam (verder: de school).

I. Verloop van de klachtenprocedure

Klager heeft op 30 juli 2018 een klacht ingediend bij de Landelijke Klachtencommissie voor het Algemeen Bijzonder Onderwijs (verder: de Commissie). De klacht is gericht tegen de heer E., voorzitter bestuur Stichting A. (verder: voorzitter), mevrouw F., waarnemend directeur van de school (verder: waarnemend directeur) en de MR (verder: de MR).

Met betrekking tot de behandeling van onderhavige klacht heeft de voorzitter van de Commissie, gelet op de gedeeltelijke spoedeisendheid (met toepassing van artikel 27 van het Reglement Landelijke Klachtencommissies GCBO) besloten de ingediende klacht te splitsen. Op het eerste onderdeel (Soekot dagen) heeft de voorzitter besloten ambtshalve (met toepassing van artikel 14 van het Reglement Landelijke Klachtencommissies GCBO) versnelde behandeling toe te passen. De twee overige klachtonderdelen zijn niet spoedeisend en vereisen daarnaast een instructie die zich niet verdraagt met een versnelde behandeling. Deze klachtonderdelen zullen derhalve zelfstandig worden ingeschreven (nieuw nummer) en (op een later tijdstip) behandeld, indien de klager dat wenst.

Op 14 en 16 september 2018 heeft de waarnemend directeur gereageerd op de klacht. De Commissie heeft de klacht behandeld op een hoorzitting te Utrecht op 18 september 2018 en op diezelfde dag mondeling haar oordeel gegeven.

Van de zijde van de school was de voorzitter van het bevoegd gezag aanwezig. De waarnemend directeur was afwezig met kennisgeving. Klager was aanwezig, vergezeld van zijn echtgenote, mevrouw G. en de ouder van een mede leerling, de heer H.

II. Standpunt van klager

De school heeft ten onrechte bij het vaststellen van het rooster voor het schooljaar 2018-2019 geen rekening gehouden met het Loofhuttenfeest (Soekot). Primair is rekening gehouden met de “profane” vakanties en secundair is gekeken naar de mogelijkheden zo veel mogelijk rekening te houden met de joodse feestdagen. Door deze benadering komen een aantal essentiële joodse gebruiken in het gedrang.

Klager omschrijft het Loofhuttenfeest en daarmee ook de noodzaak van het hebben van verlof. Rooster technisch is het geen beletsel die dagen vrij te geven. Er moet dan wel worden geschoven met het geven van vrije dagen. Die mogelijkheden zijn aanwezig. In de MR vergadering van mei 2018 is het rooster op de agenda gezet en summier besproken. De leden van de MR hebben destijds op basis van de ter beschikking staande informatie hun akkoord gegeven. De waarnemend directeur heeft destijds aangegeven dat het niet mogelijk is de leerlingen langer dan 10 weken aaneengesloten les te geven waardoor de Soekot vakantie zou worden afgeschaft en de herfstvakantie zou worden ingelast. Klager rekent voor dat dat feitelijk niet juist is en geeft alternatieven. Het afschaffen van de Soekot vakantie kan niet zonder de achterban te raadplegen. Uit de statuten van de Stichting A. blijkt dat een rabbijn geraadpleegd had moeten worden. De waarnemend directeur heeft in de nieuwsbrief van juni 2018 nogmaals de wettelijke verlofregeling aangehaald met de mededeling dat zij met het verlenen van verlof in de maand september uiterst terughoudend zal zijn. Dit geeft aan dat men het Soekotfeest niet wil eerbiedigen. De voorzitter heeft in een tweetal gesprekken met klager ongepast gereageerd met name door de opmerking dat hij niet begrijpt waarom er in Nederland überhaupt een joodse school is. Klager maakt zich zorgen om het voortbestaan van scholen als onderhavige. Klager heeft in dat kader nog een tweetal klachtpunten gesteld maar niet verder onderbouwd. Na navraag bij klager is de commissie gebleken dat klager het in dit stadium laat bij hetgeen hiervoor is omschreven.

III. Standpunt van de school

De klacht is niet-ontvankelijk.

1. Iedere dag waarop godsdienstige verplichtingen moeten worden vervuld, is de school gesloten en wordt er geen onderwijs gegeven. Alle godsdienstige verplichtingen kunnen worden vervuld op de "vrije dagen". Daarmee vervalt het beroep op artikel 11 lid e van de Leerplichtwet;
2. Klager heeft vanaf februari de mogelijkheid gehad verlof aan te vragen volgens de bekende procedure. Hij heeft daarvan geen gebruik gemaakt.

Voor de zogenaamde "tussendagen" van Soekot is het aan de school een keuze te maken. De school heeft voor het schooljaar 2018/2019 gekozen om tijdens de "tussendagen" de lessen in het teken van godsdienstige vorming te stellen en de leerlingen gezamenlijk te laten eten in de Soeka (tent).

De school neemt bij het opstellen van het vakantierooster altijd de joodse feestdagen als uitgangspunt. Vervolgens hanteert de school de landelijke richtlijnen voor vakantiespreiding en waar mogelijk wordt dit advies overgenomen. Zo is ook het vakantierooster voor 2018/2019 tot stand gekomen. De late start van het schooljaar met daarin minstens 8 feestdagen zou leiden tot problemen voor een continu leerproces. Daarnaast wordt door de nieuwe vakantie-regeling de periode tot de kerstvakantie onderbroken door een herfstvakantie hetgeen bijdraagt aan een goed onderwijsleerproces.

De school is een school met een modern orthodoxe signatuur waardoor niet de verplichting geldt de school te sluiten op de "tussendagen" van Soekot.

De beide schoolleiders (VO en PO) binnen het bestuur hebben een voorstel voor een vakantierooster ontwikkeld inclusief voor het uitbundig vieren van Soekot op de scholen. Dit voorstel is aangeboden aan het bestuur en aan de beide MR-en die vervolgens instemming hebben betuigd.

Om te voorkomen dat ouders op grond van vorige schooljaren ervan uit zouden gaan dat aan Soekot een lange vakantieperiode gekoppeld zou worden, is in februari uitgebreid gecommuniceerd naar de ouders over het vakantierooster 2018/2019. Uiteraard pas nadat het bestuur en de MR/OMR instemming hadden gegeven.

Klager heeft geen verzoek voor buitengewoon verlof ingediend zoals een aantal ouders vervolgens wel heeft gedaan.

In juni 2018 is via een extra bericht opnieuw naar de ouders gecommuniceerd over het vakantierooster.

Op 25 juni 2018 heeft klager aangeklaagde directeur een mail gestuurd waarin hij aandringt op een aanpassing van het vakantierooster. Velen zouden naar Israël afreizen om de Soekot dagen met familie door te brengen. De directeur heeft nog diezelfde dag per mail klager doorverwezen naar de identiteitsmanager om informatie te verwerven over het wel of niet toestaan van onderwijs op de "tussendagen". De uitleg van de identiteitsmanager heeft helaas niet geleid tot een andere mening. De directeur had klager ook gewezen op het aanvragen van verlof en de regels daaromtrent.

Klager heeft de directeur in de vakantie een bericht gestuurd dat de leerlinge de school niet zal bezoeken tussen 21 september tot en met 3 oktober 2018. Klager heeft in dat kader verwezen naar artikel 11 lid e van de leerplichtwet.

Aan het begin van het schooljaar 2018/2019 is een concept schoolgids verstuurd met helaas het verkeerde vakantierooster (alle Soekot dagen vrij). De rectificatie volgde korte tijd daarna (alleen de maandagen en dinsdagen vrij, de "tussendagen" naar school). Excuses zijn aangeboden. Tijdens de eerstvolgende vergadering van de MR, 8 oktober 2018, wordt het concept van de schoolgids besproken waarna de OMR beslist over de instemming. Zodra de

OMR instemming heeft verleend aan het concept zal de schoolgids worden vastgesteld en openbaar gemaakt.

IV. Overwegingen van de Commissie

Anders dan vanwege de school wordt gesteld, is klager wel ontvankelijk. Bij een behandeling door de klachtencommissie staat namelijk niet centraal de beoordeling van het verschil in zienswijze tussen de betrokkenen maar de beoordeling van de gestelde handelwijze die tot de bewuste afwijking van het naar joods gebruik gebruikelijke rooster heeft geleid. De commissie stelt voorop dat voorwerp van de klacht is een grote en belangrijke wijziging in de gang van zaken omtrent de vakantieregeling. Het heeft consequenties voor een deel van de schoolgemeenschap en aldus voor een aantal van hen die daarvan deel uitmaken. De Commissie komt op grond hiervan tot een aantal overwegingen ten aanzien van de handelwijze bij de procedure en de in dat kader in acht te nemen zorgvuldigheid. Zo staat vast dat de Statuten niet gevolgd zijn daar waar het Opperrabbinaat geraadpleegd had dienen te worden voorafgaand aan het besluit inzake de roostervaststelling voor de betrokken periode. Het advies achteraf van rabbijn I. kon daar niet voor in de plaats komen. Te meer daar de heer I. op dit moment geen formele bindingen met het Opperrabbinaat en de school meer heeft. Los hiervan staat voorop dat het bevoegd gezag de bevoegdheid en de plicht heeft een vakantieregeling vast te stellen. Niet een ieder zal altijd tevreden kunnen zijn. Vast staat echter dat bij de in deze gevolgde handelwijze rekening valt te houden met hetgeen de overheid bepaalt, wat andere scholen doen tegelijk met de achtergrond van de eigen school en de verplichtingen die daaruit voortvloeien.

Wat nu verder de handelwijze van het bevoegd gezag en directie betreft, is de commissie van oordeel dat er in onderhavige kwestie niet voldoende is gecommuniceerd met de ouders - waaronder klager - voorafgaande aan het nemen van het besluit waarbij de doorgevoerde wijziging wordt doorgevoerd. Formeel zou communiceren via de nieuwsbrief acceptabel kunnen zijn maar bij een dergelijke belangrijke wijziging moet naar het oordeel van de commissie de school zorgen dat er meer discussie mogelijk is en er in bredere kring meer bekend is over de voorgenomen plannen voordat het besluit wordt genomen. De wetgever heeft bepaald dat de MR betrokken moet zijn bij een besluit zoals is genomen. Dat is op zichzelf gebeurd. Evenwel ziet de commissie vaker dat vanuit de MR onvoldoende wordt gecommuniceerd met de achterban. Met name doet zich dat voor in de oudergeleding. De commissie heeft eerder in klachtzaken geadviseerd dat het bestuur de verplichting heeft te letten op de band tussen de oudergeleding van de MR en de ouders. Zo dient het bestuur zich er van te vergewissen dat er voldoende communicatie en terugkoppeling heeft plaats gevonden vanuit de oudergeleding (zie ook LKC 2015/10, 15 december 2015). Klaarblijkelijk is dit bij de onderhavige, voornamelijk rooster technische, kwestie met alles dat daarin voor de ouders verbonden is, niet gebeurd. Dat betekent ook dat het bestuur het dan moet overnemen zodat de discussie inzake een dergelijk belangrijk besluit ook bij de ouders ligt. Dat geldt te meer daar onderhavige wijziging een experimenteel karakter kent, zoals de voorzitter van het bestuur tijdens de hoorzitting heeft gesteld en toegelicht.

De commissie verklaart de klacht in zoverre gegrond dat aan de procedure zoals deze is gevolgd een gebrek heeft gekleefd. Met andere woorden: was de zorgvuldigheid in het gedrang.

V. Het oordeel van de Commissie

De klacht is **gegrond** in de zin zoals hierboven is omschreven.

VI. Advies aan het bevoegd gezag

De Commissie adviseert het bevoegd gezag dat bij de evaluatie van onderhavig experiment wordt opgelet dat in den brede met alle stakeholders van de school de uitkomsten worden besproken en dat alle betrokkenen daarover kunnen nadenken en discussiëren.

Aldus gegeven op 18 september 2018 (mondeling) en schriftelijk verzonden op 19 oktober 2018 door 2018 door mr. C. Sjenitzer, voorzitter, mevrouw A.E. Blik-de Jong en mr. J.H.A. Teulings als leden, in tegenwoordigheid van mw. mr. D.H.C. Dane-Peeters, secretaris.

mr. C. Sjenitzer
Voorzitter

mr. D.H.C. Dane-Peeters
Secretaris